

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: Уж-2046/2009
26.01.2011. године
Београд

EV 1602

1440

26. 01. 2011

М

51
22295/11

Уставни суд у саставу: председник др Драгиша Слијепчевић и судије др Оливера Вучић, Братислав Ђокић, Весна Илић Прелић, др Горан Илић, др Агнеш Картаг Одри, Катарина Манојловић Андрић, мр Милан Марковић, др Боса Ненадић, Милан Станић, др Драган Стојановић, мр Томислав Стојковић, Сабахудин Тахировић и Предраг Ћетковић, у поступку по уставној жалби Војислава Ђурковића из Бијељине, Република Српска, на основу члана 167. став 4. у вези члана 170. Устава Републике Србије, на седници одржаној 24. новембра 2011. године, донео је

ОДЛУКУ

1. Усваја се уставна жалба Војислава Ђурковића и утврђује се да је у парничном поступку који се водио пред Другим општинским судом у Београду у предмету П. 5536/04 (сада предмет Првог основног суда у Београду П. 75151/10) повређено право подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року, зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије.

2. Одређује се Врховном касационом суду да предузме све неопходне мере како би се парнични поступак у предмету из тачке 1. окончао у најкраћем року.

3. Утврђује се право подносиоца уставне жалбе на накнаду нематеријалне штете, које може остварити на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду.

Образложење

1. Војислав Ђурковић из Бијељине, Републике Српска, је преко пуномоћника Дивне Поповић, адвоката из Београда 4. новембра 2009. године најавио Уставном суду уставну жалбу, због повреде права на суђење у разумном року зајемченог чланом 32. став 1. Устава Републике Србије, у парничном поступку који се водио пред Другим општинским судом у Београду у предмету П. 5536/04 (сада предмет Првог основног суда у Београду број П. 75151/10).

Подносилац уставне жалбе наводи да се парнични поступак, који траје више од девет година, не решава „искључивом малициозношћу тужене“, што и недовољним залагањем простепеног суда да позиве за рочишта достави туженој како би спровео доказни поступак саслушањем тужене као странке у поступку, те да не постоји ни један оправдани разлог за оволико дуго трајање поступка и његово одуговлачење. Подносилац уставне жалбе је предложио да Уставни суд донесе одлуку којом ће усвојити уставну жалбу и утврди да му је

Подносилац неписмен, или није у стању да напише писмено, или није у стању да се јави лично пред Уставним судом

право чију је заштиту тражио повређено, као и утврди право на накнаду материјалне штете.

2. Сагласно одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују

скраћивају, узимају или ограничавају право и слободу осигурања живота и имовину, а који су њихову заштиту.

е заштите, поводом сва истакнутог у њој, правима и обавезама

побода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у списе другог општинског суда у Београду П. 5336/04 (сада предмет Првог да у Београду П. 75151/10) и утврдио следеће чињенице и околности одлучивање у овој уставноправној ствари:

Подносилац уставне жалбе је 26. маја 2000. године поднео тужбу а издавање привремене мере Другом општинском суду у Београду не С.Р. поводом неоснованог обogaћења тужене, с обзиром на то да 7. маја 1995. године позајмио 227.000 ДЕМ, тако што јој је новац еној кући пред сведоцима и (сада покојим) супругом. Тужилац е тужена пред сведоцима обавезала да ће предметни новац вратити огуће, али да након смрти супруга тужене она није показала намеру и новац врати са изг

исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за н

У току поступка пружања уставносудске испитивања основаности уставне жалбе у границама захте

Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о

подносиоца уставне

право или сл

предмета Др

основног суд

од значаја за

и предлог за

против туже

јој је још 27

предао у њ

наводи да се

што је пре м

да предметн

Други општински суд у Београду је након два рочишта (28. јула 2000. године које није одржано из разлога што тужена, која је била уредно позвана, није приступила и 20. октобра 2000. године које је одржано, а на које тужена поново није приступила) донео пресуду због изостанка П. 2604/00 од 20. октобра 2000. године којом је усвојио тужбени захтев тужиоца, овде подносиоца уставне жалбе, а тужену обавезао да му на име неоснованог обogaћења плати 227.000 ДЕМ, у динарској противвредности по курсу Народне банке Југославије на дан исплате, са домицилном каматом почев од 27. маја 1997. године па до исплате.

Тужена је 13. јула 2001. године преко свог пуномоћника Другом општинском суду у Београду поднела предлог за повраћај у пређашње стање, с образложењем да никада није добила ни тужбу, ни позив на рочиште, те да је први пут имала сазнање о овом предмету када је позвана јуна месеца 2001. године да се јави у Други општински суд у Београду да преузме пошиљку. Поступајући по предлогу, суд је на рочишту одржаном 24. септембра 2001. године донео решење којим се дозвољава повраћај у пређашње стање, укида пресуда због изостанка П. 2304/00 и предмет добија нови број П. 7213/01.

У наставку поступка, Други општински суд у Београду је након седам рочишта (10. априла 2002. године - које је одржано; 17. јуна 2002. године - које је одржано и на којем је изведен доказ саслушањем сведока; 1. октобра 2002. године - које је одржано; 2. децембра 2002. године - које није одржано због спречености поступајућег судије; 25. марта 2003. године - које је одржано, али одложено на неодређено, с обзиром на то да је достава туженој покушана више пута на адресу из тужбе, али је све враћено с обзиром на то да се тужена налази у притвору; 17. новембра 2003. године - које је одржано и на коме је саслушан тужилац у својству парничне странке и одређено извођење доказа

године – када рочиште није одржано због спречености поступајућег судије; 7. јула 2008. године – рочиште није одржано због евакуације зграде; 29. јануара 2009. године – када је суд одржао рочиште, саслушао тужиоца у својству парничне странке, отклонио извођење доказа саслушањем тужене у својству парничне странке, јер се иста поново није појавила и закључио главну расправу) донео пресуду П. 5536/04 од 29. јануара 2009. године, којом је усвојио тужбени захтев тужиоца и обавезао тужену да му исплати износ од 116.063,25 евра, који представља противвредност износа од 227.000 ДЕМ и обавезао тужену да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка. У образложењу пресуде је наведено: да тужена као један од девет санаследника свог покојног супруга солидарно одговара за његове дугове; да је суд поступајући по налогу Окружног суда у Београду поново саслушао тужиоца, али и отклонио извођење доказа саслушањем тужене у својству парничне странке, јер се тужена, иако је шест пута позивана, ни једном није одазвала позиву суда за саслушање, те је суд закључио да је такво понашање тужене у супротности са начелом процесне еконимије; да је суд утврдио да купопродаја стана у улици Српских владара у Београду није у непосредној вези са датом позајмицом, већ се иста односи на новчани добитак тужиоца у казину „Хотел Југославија“ чији је власник био супруг тужене.

Поступајући по жалби тужене Апелациони суд у Београду је донео пресуду Гж. 6939/10 од 28. априла 2010. године којом је преиначио пресуду Другог општинског суда у Београду П. 5536/04 од 29. јануара 2009. године у првом ставу изреке и наложио туженој да тужиоцу исплати износ од 116.063,25 евра, који представља противвредност износа од 227.000 ДЕМ, са домицилном каматом почев од 12. децембра 2000. године до 31. децембра 2001. године, а на износ од 116.063,25 евра, са каматом по најнижој каматној стопи Европске централне банке увећане за 3%, почев од 1. фебруара 2002. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије. У образложењу пресуде је наведено: да тужиоцу припада право на исплату дуга у динарској противвредности по средњем, а не по продајном курсу НБС на дан исплате; да је суд како би се овај поступак окончао у примереном року са што мање трошкова наложио пуномоћнику тужене на рочишту заказаном за 29. мај 2007. године, да у року од осам дана обавести суд када ће тужена бити у Београду, како би заказао рочиште на коме ће бити изведен доказ саслушањем тужене, али да пуномоћник није поступио по налогу суда, нити доставио и један доказ да због боравка тужене у иностранству или њеног здравственог стања није био у могућности да ступи у контакт са туженом и обавести суд када ће тужена бити у Београду.

Тужена је 31. августа 2010. године изјавила ревизију Врховном касационом суду са захтевом да Врховни касациони суд као највиша судска инстанца „креативно размотрити чињенично и правно стање и одлучи у овом деликатном случају, с обзиром на то да су нижестепени судови избегавали да изведу било који доказ који би на било који начин довео у питање исход овог поступка у односу на начин на који су то оно већ зацртали, као и да нису анализирали све разлоге“. Одлука о ревизији још увек није донета.

4. Законом о парничном поступку („Службени лист СФРЈ“, бр. 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 72/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 и 35/91, 31/93, 24/94, 12/98, 15/98 и 3/02) било је

ујужан да настоји да се поступак спроведе без одуговлачења
ова (члан 10.); да другостепени суд одлучује о жалби, по

прописано да је суд д
и са што мање трош

правилу, без расправе, али да кад веће другостепеног суда нађе да је ради правилног утврђења чињеничног стања потребно да се пред другостепеним судом понове већ изведени докази, заказаће расправу пред другостепеним судом (члан 362.).

Законом о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 125/04 и 111/09) је прописано: да странка има право да суд одлучи о њеним захтевима и предлозима у разумном року, као и да је суд дужан да настоји да се поступак спроведе без одуговлачења и са што мање трошкова (члан 10.).

5. Оцењујући период у односу на који је Уставни суд надлежан да испитује повреду права на суђење у разумном року, Уставни суд је утврдио да је период оцене разумности трајања овог парничног поступка који спада у надлежност Уставног суда почео 8. новембра 2006. године, ступањем на снагу Устава Републике Србије, којим се установљава уставна жалба као правно средство за заштиту повређених или ускраћених људских и мањнских права и слобода и свакоме јемчи право на јавно расправљање о његовим правима и обавезама у разумном року. Међутим, имајући у виду да парнични поступак по својој природи представља јединствену и недељиву целину, Уставни суд је становишта да се ради утврђивања оправданости дужине трајања поступка у конкретном случају мора узети у обзир и стање предмета на дан 8. новембра 2006. године, тако да је за оцену постојања повреде права подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року битан цео протекли период, тј. од 26. маја 2000. године, када је подносилац уставне жалбе поднео тужбу Другом општинском суду у Београду.

Када је реч о дужини трајања судског поступка, Уставни суд је утврдио да је предметни парнични поступак до тренутка подношења уставне жалбе трајао скоро девет и по година и да још увек није окончан.

Ипак, при утврђивању разумног временског трајања судског поступка, мора се поћи од чињенице да поступак зависи од низа чинилаца и мора се проценити у сваком појединачном случају. Сложеност чињеничних и правних питања у конкретном предмету, понашање подносиоца уставне жалбе као странке у поступку, поступање надлежних судова који воде поступак и природа захтева, односно значај расправљаног права за подносиоца, основни су чиниоци који утучу на оцену дужине трајања парничног поступка и одређују да ли је тај поступак окончан у оквиру разумног рока или не.

Испитујући наведене критеријуме за утврђивање повреде права на

конкретном случају, Уставни суд оцењује да јим понашањем није допринео дугом трајању

несумњиво од изузетног значаја за подносиоца је подносилац тужбу поднео суду након што врати новац који јој је подносилац позајмио још ом да новца нема.

ености чињеничних и правних питања, Уставни ету није било сложених чињеничних и правних ебно обиман и дуготрајан доказни поступак. и о тужбеном захтеву овде подносиоца уставне врди да се тужена на његову штету неосновано ине, када јој је и позајмио 227.000 ДЕМ, дугује у Други општински суд у Београду током главне ањем сведока и тужиоца и извршио увид у

суђење у разумном року у к подносилац уставне жалбе сво поступка.

Предмет спора је уставне жалбе, с обзиром да тужена није показала намеру да 27. маја 1995. године, са изговор

Што се тиче слож суд је оценио да у овом предмету питања која би захтевала пос Наиме, суд је требало да одлучи жалбе којим је тражио да се ут обогатила, те да му од 1995. год овај износ. Како је у том погледу расправе извео доказе саслуш

предмете који су били од значаја за одлучивање, то према оцени Уставног суда, извођење наведених доказа само по себи није било сложено, те нема оправданог разлога за трајање овог парничног поступка у периоду од скоро 12 година.

Оцењујући поступање суда који је водио предметни поступак, Уставни суд је констатовао да је неразумно дуго трајање поступка у предмету П. 5536/04 (сада предмет број П. 75151/10) узроковано првенствено неделотворним и неажурним поступањем Другог општинског суда у Београду (сада Први основни суд у Београду), који није предузео све законом предвиђене мере да се овај поступак ефикасно оконча и да се о праву подносиоца уставне жалбе одлучи без непотребног одуговлачења поступка. Најпре, Уставни суд истиче да је основна дужност суда у парничном поступку да обезбеди да сви учесници у поступку поступају на такав начин да се избегне непотребно одуговлачење и да предузме одговарајуће процесне мере да спречи супротно поступање. Полазећи од наведеног, Уставни суд је констатовао да је у току парничног поступка заказано (рачунајући и поновни поступак) 23 рочишта, од којих 11 нису била одржана и то најчешће услед спречености поступајућег судије или због немогућности суда да уручи позив туженој да присуствује рочиштима. Од 12 одржаних рочишта, рочиште које је било заказано за 25. март 2003. године је одложено на неодређено време из разлога што суд није био у могућности да изврши доставу

да је одређеном лицу налазила у притвору и поред чињеница да је одређеном лицу лишенем слободом и одговарајућим санкција, што је предвиђено чл. 18. Уставне Савске Венац садржава и извршена. Трајања парничног поступка позива туженој да присуствује рочиштима је на чак пет рочишне странке, а да би се извршила доставу нињеницу да је у просеку чини да је директној вези ставити на терет поступка у овој области као и Европског суда за људска права, повређено право подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року. Уставни суд је закључио да је поступак Другог општинског суда у Београду (сада Први основни суд у Београду), довело до тога да предметни парнични поступак траје скоро 12 година.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу чл. 89. ст. 1. и 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставну жалбу усвојио и наложио Врховном касационом суду да преузме све неопходне мере да се предметни парнични поступак оконча у најкраћем року, одлучујући о Уставном суду, да уставне жалбе

члана 134. Закона о парничном поступку прописано да се достављање врши преко завода за извршење кривичних санкција да је првостепени суд прочонгирао поступак за осам месеци новембра 2003. године обратио МУП Републике Србије, ОУП захтевом да се туженој достави позив на рочиште, када је достављено. Следом изнетог, Уставни суд констатује да је на дужину трајања поступка управо највише утицала „немогућност“ достављања позива присуствује рочиштима. Такође, Уставни суд констатује да на рочишта суд изводио доказ саслушањем тужиоца у својству партијског једно одржано рочиште је одложио само из разлога како је „концентрација доказа и чињеничне грађе“. Имајући у виду да је у периоду од скоро девет година заказано само 23 рочишта, то у једном случају је суд заказивао два до три рочишта годишње, која чињеница је да са дужим трајањем поступка те се у конкретном случају може довести до првостепеном суду.

6. Уставноправна оцена спроведеног поступка у области грађанскоправној ствари, заснована на пракси Уставног суда, да је суд за људска права, потврђује да је у конкретном случају подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року. Уставни суд је констатовао да је поступак Другог општинског суда у Београду (сада Први основни суд у Београду), довело до тога да предметни парнични поступак траје скоро 12 година.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу чл. 89. ст. 1. и 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставну жалбу усвојио и наложио Врховном касационом суду да преузме све неопходне мере да се предметни парнични поступак оконча у најкраћем року, одлучујући о Уставном суду, да уставне жалбе

Сагласно одредбама члана 89. ст. 2. и 3. Закона о Уставном суду је одлучио да се правично задовољење подносиоца уставне жалбе

због констатоване повреде уставног права на суђење у разумном року оствари утврђењем права на накнаду нематеријалне штете на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона, те одлучио као у тачки 3. изреке.

7. Имајући у виду све наведено, Уставни суд је, на основу одредбе члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, донео Одлуку као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА
др Драгиша Слијепчевић, с.р.

